Rok I (XI) Kraków, październik 1948 Nr 5

BIULETYN INFORMACYJNY
DELEGATA MINISTRA OŚWIATY DO SPRAW OCHRONY PRZYRODY

OCHRONA ROŚLIN

Okólnik Ministerstwa Leśnictwa z dnia 10 lipca 1948 r. Znak: OP 248 w sprawie współpracy Administracji Lasów Państwowych z Harcerstwem w związku z akcją obozów letnich

(wystosowany do wszystkich Dyrekcji Lasów Państwowych i do Głównej Komendy Harcerstwa Polskiego).

W związku z akcją urządzania przez Harcerstwo obozów letnich Ministerstwo Leśnictwa prosi o wydanie poleceń podległym Nadleśnictwom odnośnie współpracy z młodzieżą harcerską w kierunku krzewienia przywiązania harcerzy do lasu, zrozumienia jego potrzeb i rozwoju oraz zapoznania z pracami leśnymi.

Współpraca winna polegać przede wszystkim na udzielaniu objaśnień i pouczeń oraz na korzystaniu z pomocy młodzieży harcerskiej np. przy pracach porządkowych, przygotowawczych, ochronnych itp.

Dyrektor
Biura Ochrony Przyrody
(—) Dr *Stefan Jarosz*

Pismo okólne Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego z dnia 17 lipca 1948 r. L. K. S. I-2-27/48 w sprawie zabezpieczenia wykonywania przepisów o ochronie przyrody

wystosowane do wszystkich Starostów Powiatowych
oraz do Prezydentów miast Białej i Krakowa
(Krakowski Dziennik Wojewódzki nr 15, poz. 240)

Na obszarze całego województwa krakowskiego zauważa się w ostatnich czasach poważne nasilenie wypadków niszczenia i wycinania drzewostanu w parkach, alejach przydrożnych itd., stanowiących tak cenne upiększenie krajobrazu. Ofiarą tego niszczycielstwa padają też sędziwe, rzadkie okazy drzew, podlegające ochronie z mocy przepisów o ochronie przyrody.

Ze względu na konieczność zahamowania tej akcji niszczycielskiej dobra kulturalnego i gospodarczego, jakie stanowi zadrzewienie okolic — Urząd Wojewódzki Krakowski, Wydział Kultury i Sztuki, powołując się na ustawę z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. nr 31, poz. 274) oraz na rozp. o opiece nad zabytkami z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. nr 29/28, poz. 265), prosi Ob. Ob. Starostów i Ob. Ob. Prezydentów o wydanie podległym organom odpowiednich zarządzeń ochronnych i zabezpieczających drzewostany parkowe, aleje, drzewa przydrożne, ze względu na doniosłą rolę zadrzewienia kraju zarówno kulturalną jak i gospodarczą. W stwierdzonych wypadkach wykroczenia przeciwko przepisom o ochronie przyrody należy winnych pociągnąć do odpowiedzialności karno-administracyjnej względnie sądowej, zależnie od charakteru wykroczenia. Dla zabezpieczenia wykonania przepisów o ochronie przyrody należy porozumieć się z Komendami Milicji Obywatelskiej i Inspektorami Leśnictwa.

Za Wojewodę:
Jan Chełmirski, radca
w z. Naczelnika Wydziału.

OCHRONA ZWIERZĄT

Współpraca organów administracji leśnej w akcji obrączkowania ptaków

Ministerstwo Leśnictwa wystosowało do wszystkich Dyrekcji Lasów Państwowych okólnik z dnia 5 lipca 1948 r. OP. 245, dotyczący udzielania pomocy w międzynarodowej akcji obrączkowania ptaków, prowadzonej na terenie Polski przez Stację Ornitologiczną Państwowego Muzeum Zoologicznego (Warszawa, ul. Wilcza 64).

W okólniku tym Ministerstwo zaleca nawiązanie bezpośredniej współpracy nadleśniczych państwowych ze Stacją Ornitologiczną. Zgłaszający się pod wskazanym wyżej adresem otrzymywać będą bezpłatnie wszelkie instrukcje, druki i obrączki.

Każda znaleziona obrączka powinna zostać natychmiast odeslana do Stacji z podaniem daty i miejsca jej znalezienia oraz gatunku ptaka z którego pochodziła.

PARKI NARODOWE

Park Narodowy na Wyspie Wolinie

Ministerstwo Leśnictwa pismem z dnia 1 lipca rb. L. dz. O. P. 243 zwróciło się się do Ministerstwa Żeglugi o wyłączenie spod zarządu tegoż Ministerstwa i przekazanie administracji lasów państwowych pasa

nadbrzeżnego od Międzyzdrojów do Dziwnej (od 16 km do 40 km wybrzeża morskiego), a to celem ujednolicenia zarządu na całym obszarze wchodzącym w skład projektowanego Wolińskiego Parku Narodowego.

REZERWATY

«Skamieniałe Miasto» pod Ciężkowicami

Przy sprawdzaniu granic rezerwatu znanego pod nazwą «Skamieniałe Miasto» a położonego pod Ciężkowicami w powiecie tarnowskim, okazało się, iż Zarząd Gminy Ciężkowic nie posiada odpisów orzeczeń ochronnych, dotyczących tego obszaru i że powoduje to trudności w wykonywaniu ochrony. Na prośbę Delegata Ministra Oświaty do Spraw Ochrony Przyrody Urząd Wojewódzki Krakowski, Wydział Kultury i Sztuki, przy piśmie z dnia 14 czerwca rb. L.: K. S. I-4-11/48 przesłał Zarządowi Gminy odpisy 9 orzeczeń, wydanych w r. 1931 na podstawie art. 1, 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta R. P. o opiece nad zabytkami z dnia 6 marca 1928 r. Orzeczenia obejmują znajdujące się na obszarze Skamieniałego Miasta skały piaskowcowe, które są cennymi zabytkami geologicznymi i paleontologicznymi, wraz z ich otoczeniem. Skały znajdują się na wymienionych niżej parcelach:

1. p. g. 2653, 2655/1, 2655/3, lwh. 352, własność Gminy Ciężkowic (pismo Urzędu Wojewódzkiego z 28 września 1931 r. L.: AK. I/313/8/31);
2. p. g. 367, lwh. 57, własność Józefy Piotrowskiej, Jadwigi Fil. Marii tr. im. Piotrowskiej, Zofii z Migdałów Piotrowskiej, Marii i Tadeusza Piotrowskich, zamieszkałych w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 r. L : AK. I. 313/1/31);
3. p. g. 394/1 i 397, lwh. 211, własność Aleksandra Kopałki i Jana Kopałki, zamieszkałych w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 r. L.: AK. I. 313/2/31);
4. p. g. 390, 391, 393, lwh. 671, p. g. 394/2, 395, lwh. 691, własność Pawła i Katarzyny Żabów, zamieszkałych w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 r. L.: AK. I. 313/3/31);
5. p. g. 313, 315, lwh. 482, własność Stanisława Hussa, Ferdynanda Tytusa Hussa, Zuzanny Barszczewskiej, Stefanii Huss, Adama Hussa i Tomasza Hussa, zamieszkałych w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 r. L.: AK. I. 313/4/31);
6. p. g. 317 i 319, lwh. 216, własność Zofii Ziemskiej, Rozalii Ziemskiej i Anny Stec, zamieszkałych w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 L.: AK. I. 313/5/31);

7. p. g. 328/2, 331 i 332, lwh. 180, własność Stanisława i Marii Żabierowskich, zamieszkałych w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 r. L.: AK. I. 313/6/51);
8. p. g. 333, 334, 336, 337, lwh. 104, własność Urzędu Parafialnego w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 r. L.: AK. I. 313/2/31);
9. p. g. 344/1, lwh. 596, własność Jana Dubiela i Heleny Dubiel, zamieszkałych w Ciężkowicach (pismo z 28 września 1931 r. L: AK. I. 313/9/31).

Przesyłając powyższe odpisy Urząd Wojewódzki przypomniał Zarządowi Gminy, że w myśl art. 14 cytowanego wyżej rozporządzenia «zabytków nie wolno burzyć, rozkopywać, niszczyć, przerabiać, odnawiać, rekonstruować, zabudowywać, zdobić, uzupełniać ani przenosić bez uprzedniego zezwolenia Władzy Konserwatorskiej pierwszej instancji, to jest Konserwatora przy właściwym Urzędzie Wojewódzkim».

ZABYTKI PRZYRODY

Okólnik Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie Nr 36/48 z dnia 29 lipca 1948 r. (L.: IV-6/149/48) w sprawie ochrony zabytków sztuki, kultury i przyrody

wystosowany do Powiatowych, Miejskich (miast wydzielonych) i Gminnych Rad Narodowych województwa krakowskiego.

Teren województwa krakowskiego jest szczególnie bogaty w zabytki sztuki, kultury i przyrody. Niestety, na skutek działań ostatniej wojny, która wyrządziła ogromne spustoszenia w stanie naszych zabytków, oraz na skutek demoralizującej akcji okupanta niemieckiego, niszczącego świadomie i z pasją dokumenty kultury i historii narodu polskiego, zatraciła się w znacznej mierze wśród szerokich mas świadomość konieczności ochrony i opieki nad skarbami własnej przeszłości i coraz liczniej zdarzają się wypadki karygodnego ich niszczenia, zaniedbania, względnie dewastacji. Niebezpieczeństwem tym szczególnie zagrożone są dwory, pałace, zamki, ruiny budowli historycznych, charakterystyczne zespoły starodawnej zabudowy miasteczek i wsi, kapliczki przydrożne itp. Podobnie giną przedmioty ruchome o wartości artystycznej, kulturalnej lub historyczno-pamiątkowej, pochodzące czy to z dawnych dworów i pałaców, czy to z kapliczek przydrożnych, jak np. obrazy, rzeźby, sprzęty, tkaniny itd. Część tych przedmiotów znajduje się bezprawnie w posiadaniu prywatnym. Wreszcie bardzo liczne są wypadki karygodnego niszczenia zabytków przyrody, jak aleje przydrożne, parki podworskie, sędziwe drzewa, skały, krajobraz. Zdarzało się nawet, że Gminne a także Powiatowe Rady Narodowe występowały z wnioskami o wycięcie i zniszczenie drzew i parków zasługujących na ochronę.

Doceniając w pełni doniosłość zachowania ocalałych skarbów kultury narodowej i piękna ziemi ojczystej w ramach akcji odbudowy kraju, Wojewódzka Rada Narodowa podkreśla z całym naciskiem konieczność energicznego wpłynięcia na jak najszersze warstwy społeczeństwa i oddziałania na Powiatowe i Gminne Rady Narodowe oraz organizacje społeczne i młodzieżowe w tym kierunku. Powiatowe i Gminne Rady Narodowe winny utrzymywać ustawiczną kontrolę nad stanem zachowania zabytków znajdujących się na ich terenach oraz winny wpływać przy pomocy bezpośredniej ingerencji na urzędy, instytucje i osoby, w których posiadaniu znajdują się zabytki, ażeby ściśle dostosowywały się do ustaw i zarządzeń w tym zakresie obowiązujących.

Powiatowe i Gminne Rady Narodowe winny natychmiast zawiadamiać Wojewódzką Radę Narodową względnie Wojewódzką Władzę Konserwatorską o zachodzących na podległych im terenach wypadkach niszczenia zabytków celem ukarania winnych.

Wojewódzka Rada Narodowa zaleca w szczególności opiekę nad:

1) zabytkami architektury murowanej i drewnianej, jak zamki, pałace, dwory, ruiny zamków i murów obronnych, kapliczki i figury przydrożne, pomniki, zabudowa starodawna miasteczek (np. Lanckorona, Zakliczyn, Czchów, Lipnica Murowana, Stary Sącz i inne) i wsi (jak np. na Podhalu);
2) przedmiotami ruchomymi o wartości historycznej, kulturalnej, artystycznej lub pamiątkowej, pochodzącymi z dawnych zamków, dworów i pałaców (np. obrazy, ryciny, rzeźby, sprzęty, tkaniny, wyroby artystyczne z metali, szkła, porcelany itd.);
3) parkami podworskimi, alejami przydrożnymi, sędziwymi drzewami, skałami (np. doliny: Ojcowska, Będkowska, Bolechowicka, Tatry, Pieniny) i pięknem krajobrazu ojczystego.

Dla osób lub instytucyj, które wykażą specjalną troskę o dobro zabytków, Wojewódzka Rada Narodowa może wyznaczyć na wniosek właściwej Powiatowej Rady Narodowej specjalne nagrody.

Wiceprzewodniczący
Wojewódzkiej Rady Narodowej
K. Eustachiewicz

Drzewa

Urząd Wojewódzki Krakowski, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytki podlegające opiece prawa:

B i a ł o d r z e w o obwodzie 560 cm oraz 2 t u l i p a n o w c e o obwodzie 300 cm, w parku podworskim w Gaiku w powiecie myślenickim, będące własnością Skarbu Państwa a pozostające w dzierżawie Związku Hodowców Drobiu w Krakowie. Orzeczenie ochronne obejmuje

drzewa wraz z otoczeniem w promieniu 5 m na parceli L.: 728 lwh. 509. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 27 sierpnia 1948 r. L.: K. S. I-4-53/47).

D ą b o obwodzie 590 cm w Lusinie (gmina Swoszowice, powiat krakowski), rosnący na parceli gruntowej l. kat. 258, lwh. 429 ks. tabul. przy Sądzie Okręgowym Krakowskim, własność F e l i k s a M a c i ą g a zamieszkałego w Lusinie, nr domu 1. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego z 16 sierpnia 1948 r. L.: K. S. I-4-64/47).

Sędziwy d ą b o obwodzie około 400 cm, rosnący w parku w Nidku koło Andrychowa w powiecie wadowickim. Dąb jest własnością Skarbu Państwa, a pozostaje w administracji Nadleśnictwa Państwowego w Andrychowie, Leśnictwa w Nidku. Orzeczenie ochronne obejmuje dąb wraz z jego najbliższym otoczeniem w promieniu 5 m na terenie oznaczonym: p. gr. 149, 150, l. tab. 12. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 13 sierpnia 1948 r. L.: K. S. I-4-34/47).

Urząd Wojewódzki Pomorski, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytki podlegające opiece prawa:

4 c i s y rosnące w dawnym parku pałacowym w Łowinku (gmina Serock, powiat Świecie nad Wisłą), własność J a n a P r z y b y l s k i e g o zamieszkałego w Łowinku. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 7 lipca 1948 r. L. dz.: Ks. Szt. 84-T/48).

D ą b rosnący na łące w Trzcianach (powiat sępoleński) przy szosie Sępolno-Tuchola na odcinku Sikorz-Trzciany, — własność J a n a S k r a j k i zamieszkałego w Trzcianach. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 7 sierpnia 1948 r. L. dz.: K. Szt. 83-T/48).

D ą b około 900-letni i równie starą l i p ę na terenie parku majątku nr 24 «Komierowo» (gmina Wałdowo, powiat sępoleński), własność Skarbu Państwa, w zarządzie wyżej wymienionego majątku. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 7 sierpnia 1948 r. L. dz.: K. Szt. 81-T/48).

W i ą z przy kościele parafialnym w Lipnicy (gromada Borzyszkowy, powiat tucholski), własność gromady «Borzyszkowy». (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 7 sierpnia 1948 r. L. dz.: K. Szt. 82-T/48).

Urząd Wojewódzki Poznański, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytki podlegające opiece prawa następujące drzewa rosnące w Psarach w powiecie ostrowskim (Ostrów Wielkopolski):

2 okazy b i a ł o d r z e w u w wieku około 80 lat, o obwodzie 260 i 320 cm i wysokości około 16 m, w parku podworskim, pozostającym w administracji majątku «Psary». (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 lipca 1948 r. L : K. S. Z. I-5/28/48, numer rejestru województwa poznańskiego: A 15).

D ą b szypułkowy, liczący około 300 lat, o obwodzie 445 cm i wysokości około 16 m, na terenach należących do Tartaku Państwowego

w Psarach. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 lipca 1948 r. L : K. S. Z. I-5/28/48, numer rejestru: A 12).

Dąb szypułkowy, liczący około 500 lat, o obwodzie 550 cm i wysokości około 16 m, własność Adama Bartczaka zamieszkałego w Psarach. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 lipca 1948 r. L: K. S. Z. I-5/28/48, numer rejestru: A 11).

Grupę dębów szypułkowych, złożoną z 6 okazów w wieku około 400 lat o obwodzie 400 do 550 cm i wysokości 16—18 m, w parku podworskim, pozostającym w administracji majątku «Psary». (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 lipca 1948 r. L.: K. S. Z. I-5/28/48, numer rejestru: A 14).

Grupę topoli złożoną z 13 drzew w wieku około 100 lat, o obwodzie 280 do 540 cm i wysokości 14 do 20 m, w parku podworskim, pozostającym w administracji majątku «Psary». (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 lipca 1948 r. L.: K. S. Z. I-5/28/48, numer rejestru: A 16).

Urząd Wojewódzki Rzeszowski, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytek podlegający opiece prawa lipę o obwodzie 750 cm rosnącą w ogrodzie probostwa rzymskokatolickiego w Dynowie (gmina Dynów, powiat brzozowski) na parceli gruntowej l. kat. 87 ciała hipotecznego lwh. 1015. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 6 lipca 1948 r. L : K. S. III. B.-5-3-47/48, numer rejestru: 3).

Urząd Wojewódzki Śląsko-Dąbrowski, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytki podlegające opiece prawa:

2 lipy (obwód: 290 i 365 cm) przy kościele ewangelickim w miejscowości Wiśle w powiecie cieszyńskim, należące do Ewangelickiego Urzędu Parafialnego. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 26 sierpnia 1948 r. L. Kult/MOZ/IV/R 36/559/48, numer rejestru zabytków: R 36).

Lipę o obwodzie 600 cm rosnącą w obrębie gospodarstwa Pawła Szalbota w miejscowości Wiśle, Nowa Osada nr 251/252, w powiecie cieszyńskim. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 27 sierpnia 1948 r. L.: Kult/MOZ/IV/R 38/1117/48, numer rejestru zabytków: R 38).

Cmentarze

Urząd Wojewódzki Poznański, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytek podlegający opiece prawa cmentarz katolicki (nowy) w Jarnatowie w powiecie sulęcińskim. Cmentarz ten posiada bogate zadrzewienie, wśród którego specjalną wartość przedstawiają cisy. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 20 lipca 1948 r. L.: K. S. Z. I-5/31/48, numer rejestru zabytków: A 7).

Parki

Urząd Wojewódzki Krakowski, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytki podlegające opiece prawa:

Park podworski o powierzchni około 8 ha w Łuczanowicach (gmina Ruszcza, powiat krakowski), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Gminnej Spółdzielni Związku Samopomocy Chłopskiej w Dojazdowie. W parku rosną dwie piękne grupy modrzewi, grupa złożona z 15 lip (jedna z nich posiada obwód 209 cm), grab czerwony, stara lipa o obwodzie około 500 cm, stary tulipanowiec oraz inne drzewa i krzewy egzotycznego pochodzenia. Całość tworzy malowniczą wyspę drzew w monotonnej i zupełnie odlesionej okolicy. — Objęty ochroną obszar parku oznaczony jest: Lwh. 1. L. kat. 1 Łuczanowice. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 20 sierpnia 1948 r. L. dz.: K. S. I-4-60/47).

Park podworski w Polance Haller (gmina Skawina-wieś) w powiecie krakowskim. Park ten jest własnością Skarbu Państwa i pozostaje w administracji Instytutu Zootechnicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Posiada dużą wartość z punku widzenia przyrodniczego i krajobrazowego. Rosną w nim: buki (o obwodzie 185, 207, 210 i 250 cm), graby (o obwodzie 185, 194 i 228 cm), lipy (o obwodzie 263, 275, 279, 300, 319 i 320 cm), brzozy, akacje, platany (o obwodzie 300 i 305 cm), derenie, czeremchy, magnolie, azalie, tuje, cyprysy, modrzewie, sosny różnych gatunków (o obwodzie 175 i 220 cm), 5 cisów (wśród nich 1 okaz o obwodzie 118 cm) i in. Orzeczenie ochronne obejmuje obszar parku oznaczony l. kat. 2 i 91. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 9 sierpnia 1948 r. L.: K. S. I-4-8/48).

Park podworski, zwany «Brzezinką», w Przyszowej (gmina Łukowica, powiat limanowski), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Gminnej Spółdzielni Związku Samopomocy Chłopskiej w Przyszowej. W parku rosną dęby o obwodzie 281, 358 (2 egz.), 415, 422 i 600 cm, jawor o obwodzie 200 cm i inne stare drzewa, jak lipy, graby, olsze, modrzewie, świerki itd., pod którymi — jak głosi legenda — znajdują się groby szwedzkie — Objęty ochroną obszar parku oznaczony jest: Lwh. 503 gm. Łukowica L. kat. 773/1. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 sierpnia 1948 r. L.: K. S. I-4-55/47).

Park podworski o powierzchni ponad 1 ha w Raciborsku (gmina Koźmice Wielkie, powiat krakowski, własność Skarbu Państwa, w zarządzie Gminnej Szkoły Rolniczej w Raciborsku. Park posiada liczne stare i okazałe drzewa (m. in. lipy o obwodzie ponad 500 cm i osiki o obwodzie 370 i 400 cm). — Objęty ochroną obszar parku oznaczony jest: Lwh. 811 L. kat. 1237, 1238, 1222/3. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 20 sierpnia 1948 r. L.: K. S. I-4-48/47).

Urząd Wojewódzki Poznański, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytki podlegające opiece prawa:

Park podworski o powierzchni 21 ha w Gliśnie (zespół Jarnatowo, gmina Lubniewica, powiat sulęciński), własność Okręgowego Zarządu Nieruchomości Ziemskich w Poznaniu, w zarządzie Administracji majątku «Glisno». Park posiada dużą ilość starych drzew krajowego i obcego pochodzenia, a zwłaszcza cenne grupy świerków liczące po 5—6 sztuk. Obwód niektórych z nich wynosi w pierśnicy od 350 do 600 cm a wysokość osiąga 20 m. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 20 lipca 1948 r. L.: K. S. Z. I-5/32/48, numer rejestru zabytków województwa poznańskiego: A 6).

Park podworski o powierzchni 1,5 ha i aleję w Jarnatowie (gmina Jarnatowo, poczta Lubniewica, powiat sulęciński), własność Okręgowego Zarządu Nieruchomości Ziemskich w Poznaniu, w zarządzie Administracji majątku «Jarnatowo». Park posiada stare i okazałe drzewa o wysokości do 15 m i obwodach osiągających 500 cm w pierśnicy, zaś aleja ciągnie się na długości 1 km i składa się z 183 pięknie rozwiniętych dębów. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 20 lipca 1948 r. L.: K. S. Z. I-5/33/48, numer rejestru: A 8).

Park podworski w Oszczeklinie (powiat kaliski), własność Skarbu Państwa Park posiada wspaniałą czterorzędową aleję oraz wiekowe modrzewie, dęby i platany. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 10 lipca 1948 r. L.: K. S. Z. I-5/21/48, numer rejestru: A 4).

Park podworski o obszarze 3 ha w Żubrowie (zespół Jarnatowo, poczta Lubniewica, powiat sulęciński), własność Okręgowego Zarządu Nieruchomości Ziemskich w Poznaniu, w zarządzie Administracji majątku Jarnatowo. Park posiada stary drzewostan złożony przeważnie z drzew rodzimego pochodzenia, w tym specjalnie cenne okazy dębów i buków. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 20 lipca 1948 r. L.: K. S. Z. I-5/30/48, numer rejestru: A 5).

Urząd Wojewódzki Rzeszowski, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytki podlegające opiece prawa:

Park pałacowy w Dukli w powiecie krośnieńskim, będący w posiadaniu Zarządu Okręgowego Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Lublinie. Park posiada dużą wartość artystyczną, kulturalną i przyrodniczą; znajdują się w nim: aleja złożona z 107 lip, grabów i klonów, ponadto sędziwe drzewa, jak wiąz o obwodzie 531 cm, dęby o obwodzie 332 i 436 cm, 8 lip ponad 200-letnich (w tym dwie podwójne) itd. Orzeczenie ochronne obejmuje cały obszar parku tj. parcele nr 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27/1, 27/2, 28, 29, 30, 31/1, 31/2, 1220/1,

1220/3, 1235, 68, 10, 11, 12, 13, 148, 149, tworzące ciało hipoteczne lwh. 18. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 2 lipca 1948 r. L.: K. S. III. B. 5-7/47).

Park w Kobylanach (gmina Chorkówka) w powiecie krośnieńskim, będący w posiadaniu Zarządu Gminnego Związku Samopomocy Chłopskiej w Kobylanach. W parku rosną bardzo piękne, stare zabytkowe drzewa, które posiadają dużą wartość z punktu widzenia przyrodniczo-krajobrazowego. Orzeczenie ochronne obejmuje całość parku na parcelach nr: 113, 114, 127, 125, 128/1, 128/2, 116 i 122, tworzących ciało hipoteczne lwh. 658. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 2 lipca 1948 r. L.: K. S. III. B. 5-4-47).

Urząd Wojewódzki Śląsko-Dąbrowski uznał za zabytki następujące parki, znajdujące się w odlesionej części powiatu grodkowskiego:

Park w Chruścinie (gmina Kubinów) o powierzchni 2 ha, własność Państwowego Zakładu Ogrodniczego w Chruścinie. W skład zadrzewienia parku wchodzą następujące drzewa i krzewy: dęby szypułkowe, jesiony, lipy, wiązy, olsze, wierzby, jawor, klon, platany, jarzębina, czeremcha, leszczyna, kruszyna, bez czarny i bez koralowy. Wiek drzew: 20 do 200 lat. Całość zasługuje na ochronę ze względu na stan drzew i ich wiek oraz jako urozmaicenie bezleśnego krajobrazu. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 26 sierpnia 1948 r. L.: Kult/MOZ/IV/ /560/R 37/48, numer rejestru zabytków: B 37).

Park przy pałacu w Gaworowicach (gmina Kamiennik) o powierzchni 1,84 ha, będący własnością Skarbu Państwa a pozostający w zarządzie Państwowego Urzędu Nieruchomości Ziemskich w Opolu. Zadrzewienie parku składa się z sosen zwyczajnych oraz wejmutek, świerków, dębów czerwonych, buków czerwonych i zwyczajnych, grabów i lip w wieku od 40 do 100 lat. Motywy ochrony jak wyżej. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 27 sierpnia 1948 r. L. Kult/MOZ/IV/ /R 42/1121/48, numer rejestru zabytków: R 42).

Park przy pałacu w Jędrzejowie o powierzchni 3,80 ha, własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Urzędu Nieruchomości Ziemskich w Opolu. Na zadrzewienie parku składają się następujące drzewa i krzewy: sosny, cisy, tuje, tsugi, dęby szypułkowe i bezszypułkowe, graby, jawory, klony, lipy, jesiony, olsze, kasztanowce, wierzby, nadto leszczyna, kruszyna, bez czarny i koralowy. Motywy ochrony jak wyżej. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 27 sierpnia 1948 r. L.: Kult/MOZ/IV/R 41/1120/48, numer rejestru zabytków: R 41).

Park w Kobieli (gmina Andrzejów) o powierzchni 1,60 ha, własność Skarbu Państwa, pod zarządem Państwowego Urzędu Nieruchomości Ziemskich w Opolu. Zadrzewienie parku składa się: z dębów, lip,

jesionów, olsz, świerków i innych drzew w wieku około 100 lat. Motywy ochrony jak wyżej. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 27 sierpnia 1948 r. L.: Kult/MOZ/IV/R 39/1118/48, numer rejestru zabytków: R. 39).

Park przy majątku państwowym w Strzeginiowie (gmina Andrzejów) o powierzchni 1,72 ha, własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Urzędu Nieruchomości Ziemskich w Opolu. Zadrzewienie parku składa się z modrzewi, lip, akacyj i innych drzew w wieku około 150 lat. Motywy ochrony jak wyżej. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 27 sierpnia 1948 r. L.: Kult/MOZ/IV/R 40/1119/48, numer rejestru zabytków R 40).

ORGANIZACJA OCHRONY PRZYRODY

Komitet Ochrony Przyrody w Krakowie

Nowy delegat w województwie kieleckim: na powiat kielecki p. Sylwester Kowalczewski, kierownik szkoły podstawowej w Kielcach; adres: Kielce, ul. Kościuszki.

Nowy delegat w województwie rzeszowskim: na powiat przemyski inż. Tadeusz Grochowski, dyrektor ogrodu zamkowego w Przemyślu; adres: Przemyśl, ul. Reja 6.

Zrzeczenie się delegatury. — Inż. Jan Zintel zrzekł się delegatury na powiat dębicki województwa rzeszowskiego z powodu zmiany miejsca pobytu.

Ochrona przyrody w programie nauczania w szkole średniej

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Oświaty nr 7, poz. 127 ukazało się zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 10 czerwca 1948 r. w sprawie przejściowego programu nauczania w jednolitej szkole średniej na rok szkolny 1948/49.

W programie nauki na stopniu licealnym (klasa VIII) przy nauczaniu biologii położony jest nacisk na pogłębienie umiłowania przyrody, zwłaszcza ojczystej i wyrobienie czynnej i świadomej postawy do spraw ochrony przyrody.

Przy nauczaniu botaniki 1 godzina lekcji winna być poświęcona ochronie przyrody.

W ramach materiału naukowego klasy XI winna się mieścić znajomość motywów ochrony przyrody.

Zatwierdzenie wydawnictw Państwowej Rady Ochrony Przyrody do użytku szkolnego

Minister Oświaty, dr Stanisław Skrzeszewski, decyzją z dnia 5 sierpnia rb. Nr VI Oc-3062/47 zatwierdził do użytku szkolnego jako dozwolone w bibliotekach szkolnych ulotki opracowane przez Jana Sokołowskiego pt.: 1) Karmniki dla ptaków, 2) Skrzynki dla ptaków, 3) Zagajniki dla ptaków. Ulotki te ukazały się w druku w dziale tzw. «osobnych» wydawnictw Państwowej Rady Ochrony Przyrody jako numery: 55, 62 i 63.

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, Ariańska 1 — Telefon Nr 560 50
Cena zeszytu 20 Zł.

Druk W. L. Anczyc i Spółka w Krakowie 914 M-34448